

**MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI
ASOSIDA HISOB SIYOSATINI TUZISHNING TASHKILIY-
IQTISODIY JIHALARI**

Abdullaev Avazbek Abdurozzoq o'g'li

O'zbekiston Respublikasi Bank-Moliya

Akademiyasi magistranti

Moliya hisobotlari tashkilotlarning moliyaviy holatini to'g'ri va aniq aks ettirishga xizmat qiladi. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (IFRS) va Buxgalteriya hisobining milliy standartlari (BHMS) bu jarayonda asosiy rol o'ynaydi. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining moliyaviy ma'lumotlarni taqdim etishda xalqaro darajada qabul qilingan me'yorlarni belgilaydi, bu esa kompaniyalar o'rtasidagi solishtirish imkoniyatini yaratadi va moliya bozorlarida ishonchni oshiradi. Hisob siyosati — bu tashkilotning moliyaviy hisobotlarni tuzish va taqdim etish tartibini belgilovchi me'yorlar va amaliyotlar to'plamidir. Hisob siyosatining maqsadi hisob-kitoblarning to'g'riligini, aniqligini va taqqoslanishini ta'minlashdir. Hisob siyosati xalqaro standartlarga mos kelishi kerak, chunki bu moliya hisobotlarining sifatini va ishonchliligini oshiradi.

Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (IFRS) xalqaro miqyosda qabul qilingan va tashkilotlarning moliyaviy hisobotlarini bir xilda tayyorlashni ta'minlaydi. Bu standartlar moliya hisoboti, balans varaqasi, daromadlar va xarajatlar hisobi kabi ko'plab moliyaviy ko'rsatkichlarni tartibga soladi. Tashkilotlar Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga moslashishi uchun bir qator iqtisodiy va tashkiliy o'zgarishlarni amalga oshirishi kerak. Bu jarayonni tashkil etishda yuridik va moliyaviy maslahatlar, yangi uslubiy qo'llanmalar, va texnologik vositalardan foydalanish talab etiladi.

➤ Hisob siyosatining ishlab chiqilishi va amalga oshirilishi uchun tashkilot ichida maxsus hisob yoki moliya bo'limlari tashkil etiladi. Bu bo'limlar

xalqaro standartlar va lokal me'yorlarga mos keluvchi siyosatni ishlab chiqadi va nazorat qiladi.

➤ Hisob siyosatining iqtisodiy jihatlari tashkilotning moliyaviy holatini tahlil qilish, xarajatlar va daromadlarni rejalashtirishni o'z ichiga oladi. Standartlarga muvofiq hisobotlar ishlab chiqarish xarajatlarni kamaytirish va samaradorlikni oshirishga yordam beradi.

➤ Hisob siyosati moliyaviy hisobotlarning strukturasi va formatini belgilaydi. Xalqaro standartlarga muvofiq hisobotlarni tayyorlash, auditorlik va moliyaviy nazorat jarayonlarini soddalashtiradi.

➤ Xalqaro standartlarga muvofiq hisobotlar tashkilotning investorlari, kreditorlari va boshqa manfaatdor tomonlar uchun aniq va ishonchli ma'lumotlarni taqdim etadi. Bu, o'z navbatida, moliya bozorlarida ishonchni oshiradi va investitsion qarorlarni qabul qilishni yengillashtiradi.

XULOSA

Xalqaro standartlar asosida hisob siyosatini tuzish tashkilotlarga moliya hisobotlarining sifatini oshirish, xarajatlarni optimallashtirish va jamoatchilikka aniq ma'lumotlar taqdim etish imkoniyatini yaratadi. Tashkilotlar ushbu standartlarga moslashish uchun iqtisodiy va tashkiliy jihatlarni hisobga olgan holda, hisob siyosatini aniq belgilashlari zarur. Bu jarayon tashkilotning moliyaviy barqarorligini va ishonchliligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida hisob siyosatini tuzish va tashkil etish, tashkilotlarga moliyaviy hisobotlarning aniqligini va ishonchliligini oshirish imkoniyatini yaratadi. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari xalqaro darajada qabul qilingan va moliyaviy hisobotlarni taqdim etishda yagona yondashuvni belgilaydi. Bu, o'z navbatida, tashkilotlarning moliyaviy holatini yanada yaxshiroq aks ettirish va investitsion qarorlarni qabul qilishni yengillashtiradi.

Hisob siyosatini ishlab chiqishda tashkilotning tashkiliy tuzilmasi, iqtisodiy tahlil va moliyaviy nazorat jarayonlari muhim rol o'ynaydi. Tashkilot ichida

maxsus hisob yoki moliya bo'limlarini tashkil etish, iqtisodiy va moliyaviy tahlilni olib borish, va xalqaro standartlarga muvofiq hisobotlarni tayyorlash — bu jarayonlarning asosiy qismlari hisoblanadi. Shuningdek, xalqaro standartlarga muvofiq hisobotlar jamoatchilikka aniq ma'lumotlar taqdim etib, moliya bozorlarida ishonchni oshiradi.

Shu bilan birga, xalqaro standartlarga moslashish va hisob siyosatini tuzish iqtisodiy va tashkiliy jihatlarni hisobga olishni talab qiladi, bu esa tashkilotning moliyaviy barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi. Moliya hisoboti va hisob siyosatini xalqaro standartlarga muvofiq ravishda tashkil etish orqali tashkilotlar o'z moliyaviy ma'lumotlarini aniq va shaffof tarzda taqdim etib, investorlar va boshqa manfaatdor tomonlarning ishonchini qozonishi mumkin.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasining “Buxgalteriya hisobi to'g'risida”gi qonuni. <https://lex.uz/acts/2931253>.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida»gi PQ-4611-son qarori. 2020 yil 24 fevral.
3. D.E.Norbekov, A.T.To'raev, Sh.Sh.Rahmonov. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari. O'quv qo'llanma. T.: Iqtisodiyot va moliya, 2019. -332 b.
4. Azamat Abdirakhimovich Eshankulov. Buxgalteriya balansi: turlari, tarkibiy tuzilishi va unga qo'yiladigan talablar. Talqin va tadqiqotlar respublika ilmiy-uslubiy jurnali №11.
5. “Moliyaviy hisobotni taqdim etish” 1-son Moliyaviy hisobotning xalqaro standarti. №1. <http://www.mf.uz>.
6. International Financial Reporting and Analysis, 4- Edition. D. Alexander, A. Britton, A.Jorissen. 2009. 17-p